

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА

Лукаш О.А., Косик Я.В.

Докорінна трансформація економіки та соціально-політичного устрою держави, глобалізація продовольчої проблеми визначили сучасний стан розвитку її аграрно-промислового комплексу. Уже проведено реформи в різних його галузях. Разом з тим не досягнуто паритету цін на сільськогосподарську та промислову продукцію, не вирішено проблеми кредитування села, матеріально-технічного забезпечення тощо. Внаслідок цього відбувся різкий спад виробництва, має місце нестабільність і строкатість показників ефективності окремих галузей і регіонів, упровадження інновацій, невідповідність фактичних рівнів відтворювальних процесів у рослинницькій і тваринницькій галузях до оптимальних норм. Економічний механізм, який би забезпечував оптимальність відтворення виробництва, знаходиться в стадії паралічу. Узурповані товарно-грошові відносини збоку посередницьких структур шляхом бартеризації та інших методів привласнення прибутку сільськогосподарських товаровиробників.

Ефективний розвиток аграрного сектора має базуватися на законодавчому визначенні пріоритетної його ролі в економіці держави, на раціональному використанні природних, трудових та матеріально-технічних ресурсів кожного регіону для забезпечення достатньої кількості продовольчої продукції та нарощування експортного потенціалу. Досягненню цієї мети має відповідати структурна перебудова національної економіки, у тому числі АПК, відродження й розвиток галузей, які найбільш ефективно використовують ресурси і продукція яких має попит на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Галузева структуризація виробництва у процесі завершення земельної реформи та майнових відносин повинна зумовити трансформацію базових рівнів виробництва у провідних галузях зернопродуктового та масложирового підкомплексів, які визначають економічний стан аграрного сектора.

Виходячи із загальної потреби виробництва агропромислової продукції в національному масштабі, зростає значення раціонального

його розміщення, зональної, регіональної та господарської спеціалізації й концентрації. Вони виступають важливими чинниками підвищення ефективності будь-якого виробництва, незалежно від форм підприємницької діяльності за рахунок адресної концентрації капіталу і мінімізації виробничих витрат, адаптації тих чи інших регіональних біокліматичних, демографічних та економічних умов. Розміщення і спеціалізація виступають як суспільний поділ праці між економічними регіонами.

Рациональне розміщення сільського господарства полягає у виборі регіонів з найпридатнішими природними умовами для максимального виробництва певних сільськогосподарських продуктів на одиницю земельних угідь з найменшими витратами суспільної праці. Переваги при цьому повинні надаватися тим галузям, культурам чи видам тварин, які мають найбільше господарсько-економічне значення.

У сільському господарстві України, де практично використовуються залишкові матеріально-технічні ресурси і низькооплачувана робоча сила, на урожай працюють не інвестиційні чинники, а природна родючість ґрунту і кліматичні умови. Тому за витратними показниками зерно України залишається конкурентоспроможним на внутрішньому і зовнішньому ринках без експортних субсидій. Одержані результати були б задовільними, коли б наша держава не залишила товаровиробників без правового захисту відносно комерційних структур та сформувала повноцінні ринкові механізми.

Таким чином, українському уряду слід більш зважено підходити до визначення стратегії розвитку агропромислового сектора, щоб досягти ефективних результатів його розвитку. Слід не тільки декларувати програми, спрямовані на розвиток АПК, а і практично втілювати їх. Дані програми розвитку, на нашу думку, мають бути різноцільові, тобто мають стосуватись різних прошарків населення та їх мотивації. Доцільним також є вивчення закордонного досвіду країн з питання розвитку агропромислового сектору.

Отже, Україні слід визначитися зі стратегією власного економічного розвитку та головними напрямками зовнішньоекономічної діяльності, що буде сприяти поживленню розвитку агропромислового комплексу України та економічного зростання вцілому народного господарства.